

גיליון מס' 476 פרשת בהעלותך
תשפ"ב שנה עשירית

לעילוי נשמת
מרן רבינו
שמוריהו יוסף חיים
בן מרן רבי יעקב ישראל זצוק"ל

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

ברכת כהנים

בני חו"ל קוראים השבוע פ' נשא בה נזכר ברכת כהנים, במצווה זו נתבדרו בי מדרשא כמה חידושים מרבינו, ואציין מהם.

א. רבינו זצ"ל אמר שלפי מנהג אשכנז שא' מהציבור קורא 'כהנים' טרם הברכה [ולא החזן באמירת ברכינו בברכה המשולשת] הרי שבהכרזת המילה 'כהנים' מקיים מצוות עשה דאורייתא, ובשל כך מרן החזן זצ"ל רצה לקיים מצוה זו בעצמו, (מנהגי בית הכנסת לדרמן פ"ב סי"ח) וכמדומה שרבינו ז"ל עודד את בנו יבדלח"א הגאון ר"ש שליט"א להקריא את הכהנים.

ב. אמר שמואל לישראל המתברך להישען על הסטנדר בברכת כהנים, שאין דין לישראל לעמוד בברכת כהנים אלא שאין ראוי לישב מפני כבוד הברכה כמבואר במ"ב סי' קכ"ח סקנ"א, ודעת הגר"א (חו"מ סי' י"ז סק"ו) שסמיכה אינה לא עמידה ולא ישיבה. (ובס' אלא פ"ב סי' כתב שלא הקיל בזה אלא בזקנה וחולשה).

ג. כהנים חשובים שבאו לפניו היה מבקש ברכתם, ופ"א אמר לדו"ז הר"ר יצחק ויס ז"ל: גיסך [הגר"ר] יהושע כץ ז"ל] מברך אותי כל יום!; ושמעתי שבשנים קדמוניות היה משדל כהנים שיבואו לברך במניין שלו.

ד. בשנת תשנ"ט (בערך) אמר לי שיש לו ספר קדמון על ברכת כהנים ויש שם סגולה לילדים, ומיד עליתי וחפשתי בספריו שבקומה למעלה, ומצאתי את הספר חסד לאלפים [שהדפיס רד"צ קצבורג ז"ל] שכותב שאפשר לבקש מהכהן שיכוון עליו בברכת כהנים על הדבר שצריך ישועה ובס' כ"ג כתב שתי כוונות למי שהוא חשוך בנים (וע' בס' שמענו כן ראינו פ"ז סי' כ"א, ושם עמ' תצ"ח).

ה. בס' שמענו כן ראינו (פ"ז סי' ל') מביא שרבינו הי' מעודד לכהנים אשכנזים בני חו"ל לילך אצל הספרדים לישא כפיהם בכל יום, שבאופן זה אין משנים ממנהג אשכנז שלא לישא כפיים אלא ביו"ט, ושמעתי מא' מתלמידי רבינו, ישראל הדר בחו"ל, שבעצתו הולך להתברך אצל הספרדים בכל יום.

ו. בס' כל משאלותיך (עמ' תקנ"ו) הביא חידוש נפלא מרבנו זצ"ל: יהודי מתגורר בגבעת שמואל וטורח

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו

"אורחות יושר"

ו. אין שום היתר לדלג פסוקי דזמרה רק משום תפלה בצבור ובאקראי, וגם ע"ז רבים מפקפקים וכתבו שמהפך ע"ז כל צינורות התפלה (ע' מ"ב סי' נ"ב סק"א).

דעת נוטה

"דעת נוטה" על כל חומש במדבר, מעל 700 עמ' מלאים מהמיטב שענה רבינו לשואלים
מחיר: בסך 45 ₪ בלבד
ניתן להזמין ע"י
מערכת "קובץ גליונות" במס':
053-3145900
k.gilyonot@gmail.com

סגולות חיים

סגולות ועובדות לזש"ק

מרבינו מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל מלווה במעל 100 תמונות מרבינו נייר כרומו משובח בצבע מלא 225 עמודים בכריכה קשה נתקבל סבסוד עבור ספר זה
במחיר בסך 10 ₪ בלבד
ניתן להזמין ע"י
מערכת "קובץ גליונות" במס':
053-3145900
k.gilyonot@gmail.com

וכן נותר עדין כמות מצומצמת של הספר "תורתו מגן לנו" במחיר 10 ₪ בלבד

היומן

שבק שלח תשע"ח

נכנס ילד ואמר שהוא הולך עם פיאות לפני האוזניים והוא היחיד בכיתה והוא מתביש מה מרן אומר האם הוא צריך להתפעל מהם מרן חיך אליו ואמר לו הפוך הם צריכים ללמוד ממך ובירכו.

סיפר ר' שעיה אפשטיין שלפני שנים בנו למרן את המעלית בכולל חזון איש ומרן לא התפעל והיה בטוח שבנו לכולם ואמר להנ"ל תראה כשאנחנו באים בבוקר כל אברך מגיע בזמן אחר בסדר נעלה במעלית, אבל כשנצא כשכולם יוצאים חבל על הזמן שנחכה וללא עלה על דעתו שכולם יפנו לו ועשו את זה בשבילו

שאל... ששולח שלש בחורים להבחן ב... היום ושתיים רק יתקבלו במי להשקיע יותר אחד מהבחורים הוא וכל משפחתו עלו מחו"ל במס"נ אבל הוא לא כ"כ טוב האם להשקיע בו. מרן: כן מגיע לו, אח"כ שאל למה שלא יקבלו את כולם ונשאר בצ"ע.

מי מכיר?

לקראת הדפסת סידרת ספרי 'דברי שי"ח' הכוללת בתוכה את גליונות השבועיים של עשור השנים האחרונות, אנו מביאים בזה תמונה בערך משנת תשנ"ה, נראה רבינו מהלך ברחובה של עיר ומשוחח בדברי תורה. מי שיודע מי האיש ההולך לצידו, ופרטים נוספים, נשמח שיודיעני: יצחק גולדשטוף, 053-3145900. כמו כן נשמח לקבל תמונות נוספות משנים קודמות.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושוי"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלַת הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מְדוּר שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לַשְׁבּוּעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזָה"י

פֶּרֶשֶׁת קֶרַח הגאון הגדול רבי ראובן פיין (כ"ה סיון) **פֶּרֶשֶׁת תּוֹקֵת** - מרן הגרמ"י לפקוביץ (כ"ז סיון)

פֶּרֶשֶׁת בַּלֵּק - ראש ישיבת חברון הגר"ר חיים סרנא (ה' תמוז) **פֶּרֶשֶׁת פִּנְחָס** - בעל ה'פרדס' רבי אריה לייב אפשטיין (י"ג תמוז)

פֶּרֶשֶׁת מִטּוֹת - הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליץ (כ' תמוז) **פֶּרֶשֶׁת מִסְעֵי** - ראש ישיבת פונב'ז הגאון רבי שמואל רוזובסקי (כ"ז תמוז)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון הגדול רבי גדליהו נדל (א)

אין דעתן שוה

רבי גדלי' נדל ורבינו היו שני הפכים גמורים בטבעם.

בעוד רבינו הקפיד להתחיל את סדר יומו בשעה קבועה, והקציב לעצמו הספקי לימוד גבוהים, והיה מסודר להפליא בכל עתותיו, ודרכו בהלכה היתה סלולה מרבותיו גדולי עולם ז"ע ולא ההין לשנות מאורחותם, והיה רגיל להשיב לכל שואל בסבלנות, וגם בזמני שינה ואכילה היה מסודר.

רבי גדלי' היה ההיפך הגמור. הוא שנא את הלימוד וההבנה של 'כמו כולם'; כשהיה עוסק בסוגיא דרכו היה להקיף אותה ולבחון מכל היבטיה עד שהבין בשכלו שלו לעומק את דקויות השורשים, וכשלא הבין את דברי רבותיו לא היה נמנע מלהעיר ואף לחלוק עליהם. במוחו ענק לא הצטמצם לשעות, אלא היה לומד מבוקר ועד ליל עד כלות הכוחות, אכילה ושינה היו אצלו בשעת הכרח, ומחמת בריחתו מכבוד גשמי היה נמנע לרוב מלהשיב למי שלא עמד על טיבו, אלא היה פוטר בקצרה.

עם רבי גדליהו נדל זצ"ל

רב השיכון

אבל עם כל זאת, רבינו התבטל מאוד לדעתו של רבי גדלי' והחשיב אותו כרב שעל פיו ישק ההלכה.

מרן החזון איש זצ"ל התבטא פעם, ברצוני שבתוך בני ברק תקום שכונה שהיא עולם בפני עצמו, ובה יגורו אברכים עמלי תורה, ורבי גדלי' יהיה רב השיכון. ביטוי זה הביא את רבינו לקבל על עצמו את רבי גדלי' לדעת מכרעת בכל נושא הלכתי (בן רבינו ומקורבו של רבי גדלי', רבי א"ש).

בהיות רבינו ירא הוראה גדול, ובפרט בחיי חיותו של אביו מרן הקהילות יעקב ז"ע, כי סבר שאסור לו להורות משום שזה 'מורה הלכה בפני רבו', לכן בכל שאלה שהתעוררה בעיני הבית, תערובות, בשר בחלב, והלכות שונות, היה מורה להרבנית ע"ה לשאול את השכן רבי גדלי'. רבי גדלי' היה מכבדה מאוד ומכריע לה מיד.

שכן טוב

בשנותיו הראשונות ליסוד כולל 'חזון איש' בנתה הנהלת הכולל מספר דירות כדי לשכן בהם את אברכי הכולל על מנת לסייע להם בדירה. מספר דירות נבנו בבנין הכולל רחוב סמטת האר"י, ומספר דירות ברחוב רשב"ם 23. כדי להחליט כל אחד היכן הוא יגור, ערכה הנהלת הכולל הגרלה, ועלה כי רבי יצחק שינלזון ורבי חיים קניבסקי יגורו זה מעל זה ברחוב רשב"ם 23, ואילו רבי גדליה נדל יגור בבנין הכולל.

אך רבי גדלי' בליבו הרחום חס על רבי שמואל, שהיה קשה הליכה, והציע לו להחליף דירה. כך סובבה השגחה שרבי גדלי' הפך לשכן של רבינו (חתן רבינו הגר"ש שטיינמן).

לימים התברר כי זו היתה תרופה למכה אחרי שנלב"ע רעייתו של רבי גדלי', עמדה הרבנית קניבסקי ע"ה לימינם, כדלהלן.

שומע ומוסיף

בשנים ההם, הבתים ברחוב רשב"ם היו מעטים, וקשר עז נרקם בין משפחת רבינו למשפחת נדל. רבינו היה פוגש אותו כמעט בכל תפילה בבית הכנסת, ולעיתים רבות - עד שנותיו האחרונות של רבי גדלי' היו משוחחים לפני או אחרי התפילה.

גם מקום הישיבה בתוך בית הכנסת היה די סמוך זה לזה.

נדבך נוסף לקשר שבניהם היה באמצעות בנו הגדול של רבינו, רבי אברהם ישעיהו קניבסקי שליט"א, שרבי גדלי' חיבבו מאוד, ובמשך שנים רבות היה רא"ש משומעי שיפוריו של רבי גדלי' בעיני שונים, לא אחת היה חוזר על דבריו בפני רבינו, מחידושיו של רבי גדלי', וזה נהנה מדבריו ואף מוסיף לו ראיות ומקורות לדבריו.

אמצעי נוסף לקשר שבניהם היה באמצעות ידיד נפשו של רבינו, רבי ליפא דב וינטרוב שהיה גם הוא מתלמידיו של רבי גדלי', ומשומעי לקחו, ושח אודותיו הרבה בפני רבינו.

פרסום ראשון: רבי גדלי' זצ"ל בנישואי אחד מנכדיו, משוחח בחיבה גלויה עם בן רבינו רבי א"ש קניבסקי שליט"א

לא הציץ בחלון

הכניסה אל ביתו של רבינו היתה (עד לשנים האחרונות) דרך טור ארוך של מדרגות, ובאמצעו היה חלון פתוח לרווחה, מבית השכנים בקומה הראשונה משפחת נדל, ובסוף המדרגות היתה דלת הכניסה לבית רבינו.

ובדרך כלל באופן טבעי האנשים שעלו במדרגות היו מביטים אל החלון הפתוח, ולבני הבית של משפחת נדל כלל לא הפריע, אולם רבינו הקפיד שלא הביט לחלון משום איסור היוזק ראייה, ובאופן טבעי היה מיסב את ראשו לצד שלא להביט אל דירת השכן. ורק כאשר היה צריך משהו מהשכנים מרבי גדלי' או מבני ביתו ה' מביט פונה לחלון ומדבר בעדו (עד ראייה, רבי דוב אנגל).

המראה המדויק של תבנית הבית בשנים ההם. הקומה העליונה עם שני החלונות היא דירת רבינו (נראה יורד במדרגות), והחלונות הנמוכים שבהמשך המדרגות הם הישיר לתוך ביתו של רבי גדלי'

איך מועילה הברכה?

רבי גדלי' היה רגיל לעלות אל בית רבינו בעת הצורך, כדי להשתמש בידענותו המופלגת ולשאול אותו על גמרא או שיטה פלונית היכן נזכרת, או להשתמש באוצר ספריו הגדול.

וסח רבי דוב אנגל: באחד הפעמים כשעלה אל רבינו לבקש ספר מסוים, היה זה עת למד עם ידידו רבי דוב וינטרוב, ובדיק נכנס אל החדר יהודי וביקש ברכה לישועה על צרה מסוימת שהיתה לו. רבינו בירכו רפואה שלימה, והאיש הלך.

רבי גדלי' שהיה סולד מ'לעשות כמו כולם', והיה סמל ההתבוננות, שעמד וחשב בכל פעולה קודם עשייתה, לא היה יכול להבין את מה שראה. הוא שאל את רבינו 'האם אתה מכיר את האיש?' רבינו השיב בשלילה.

אמר לו רבי גדלי', "איך ניתן לברך 'סתם' איש שאינך מכיר, ובקושי שמעת את הבעיה שלו. הלא איך מועיל ברכת צדיק? כי הצדיק הוא אהוב אצל הקב"ה, וכאשר מברך את השני, הרי זה כמו שעושה לו 'פרוטקציה' אצל הקב"ה, ובגלל שהקב"ה אוהב אותו הוא פותר את הבעיה שהוא ביקש עליה.

"וממילא אם לחבר של הצדיק יש צרה, וזה אכפת לו ומפריע לו, והוא מבקש מהקב"ה, הקב"ה רוצה שלא יהיה לו צער והוא פותר את הבעיה של השני.

"אבל סתם אדם לא מוכר, מה זה שווה לבקש ברכה עבורו, הרי לא אכפת לך רק אתה סתם אומר ברכה..."

כשיצא רבי גדליה אמר רבינו לרבי ברל וינטרוב (באידיש), מי יכול להתחרות עם הישרות של רבי גדלי'...